

vita marina

ZEEBIOLOGISCHE DOKUMENTATIE

35 jaargang nr.1 jan-feb 1985

Inhoud losbladige dokumentatie:

7-weekdieren algemeen	95-96
8-keverslakken	71-76
9-buikpotigen	389-392
16-holtedieren	47-50
24-musea/aquaria	13-14
28-literatuur	119-120
mededelingenblad	

ISSN 0165 - 8980

Administratie en redactie:

postbus 64628, 2506 CA 's Gravenhage
telefoon 070 - 502528 (woensdagavond)
giro 606100
vita marina is een uitgave van
Stichting Biologia Maritima

twemaandelijks uitgave
abonnementsprijs f 32,50 per jaar

Redactie:

Willem Faber, Jeroen Goud,
Theo Strengers, Joke Weisscher

Bestuur:

Jeroen Goud (Voorz.), Paula Sloof (Penn.)
Willem Faber (Secr.), Wil van Dongen,
Henri Logemann, Theo Strengers.

Werkgroeptijden in het Zeebiolo-
gisch Museum, Dr. Lelykade 39, Scheve-
ningen. Woensdagavond 19.30-23.00.

Inhoud mededelingenblad:

Vita marina	2
Congres 1985	3
Bijdrage 1985	3
Laagwater in de weekends	4
Tentoonstelling fossiele schelpen	5
Conus gloriamaris	5
Uit de vloedlijn	6
Het kan verkeren	6
Wat mag waar niet?	6
Tridacna als doopvont	7
Aanbieding jaargangen e.d.	8
Periodieken en fotokopieën	9
Landelijke contacten	10

Redactie en bestuursleden:

Mr. Willem Faber, van Alkemadelaan 938
2597 BG 's Gravenhage, tel.070-551245
Jeroen Goud, Voorplecht 104,
1186 WS Amstelveen, tel.020-437247
Paula Sloof, Ridderspoorweg 254,
2565 AS 's Gravenhage, tel.070-258582
Wil van Dongen, Mozartlaan 12,
2742 BN Waddinxveen, tel.01828-17927
Henri Logemann, Meloenstraat 149,
2564 TG 's Gravenhage, tel.070-251429
Theo Strengers, Doldersestraat 68,
2574 TD 's Gravenhage, tel.070-609263
Joke Weisscher, Nieuw Voordorpstr. 24,
2251 TB Voorschoten, tel.01717-8363

VITA MARINA

Dit nummer van de Vita Marina ziet er anders uit dan u gewend bent. Wat tot voor kort de bijlage was, maakt nu deel uit van de Vita Marina. Hierdoor bestaat uw blad uit twee delen: dit deel, het mededelingenblad en de losse pagina's bestemd voor de dokumentatie. Waarom, zult u zeggen. Om zoveel mogelijk al hetgeen geen echte documentaire waarde heeft ook buiten de dokumentatie te houden. In de loop van de tijd is steeds weer gebleken, dat er vele dingen zijn, die voor BM en voor u van belang zijn en in de losbladige Vita eigenlijk niet thuis horen. Zij werden dan wel in de varia opgenomen, maar dat is naar verhouding veel te duur. Bovendien bemerkten wij ook van uw kant een zekere terughoudendheid in het aanreiken van gegevens voor de Vita, omdat u - inderdaad vaak terecht - ervan uitging, dat het minder geschikt was om te worden opgenomen. Daardoor miste de Vita de functie van mededelingenblad, een middel om de onderlinge band tussen de BM-ers te versterken. Gedurende de afgelopen tijd heeft de bijlage ons bewezen, dat aan zo'n bindmiddel wel degelijk behoefte bestaat. Wij zouden dan ook graag zien, dat in de komende tijd dit gedeelte van de Vita voor ons allen een steeds belangrijkere functie gaat vervullen, uiteraard zonder dat dit ten koste gaat van de dokumentatie. Dat zal mede aan u liggen. Wendt u steeds zonder schroom

tot de redaktie met alles, waarvan u denkt, dat ook anderen dit graag zullen lezen. Of nog een betere maatstaf is, dat u voor u zelf nagaat, of u het leuk of interessant zou vinden om het zelf in de Vita te lezen. Er zijn u natuurlijk nog twee veranderingen opgevallen. De dokumentatie is gedrukt in twee kolommen met u zondering van de reeds lopende artikelen en het mededelingenblad heeft een afwijkend formaat. Wij menen, dat de druk in twee kolommen gemakkelijker is te lezen. Belangrijker is echter, dat een efficiëntere verwerking van de illustraties mogelijk is. Hierdoor kunnen witte vlakken zoveel mogelijk worden voorkomen. Het nieuwe formaat van het mededelingenblad is een kostenaangelegenheid, aangezien het formaat, waarin de bijlage verscheen, met de huidige papierformaten zeer onvoordelig is. We hopen dat u voor deze ook door ons niet toegejuichte maatregel begrip hebt. Het lijkt ons beter hier wat te bezuinigen ten behoeve van andere activiteiten. Maar als u meent, dat het ook anders zou kunnen of als u nog suggesties hebt, laat ons die dan vooral weten. Alleen met elkaar bereiken we het beste!

Het bestuur

CONGRES 1985

Inderdaad, in 1985 zal weer een congres worden gehouden en wel een tweedaags. Het is de bedoeling, dat de verschillende activiteiten over twee dagen zullen worden verdeeld, maar zo dat ook diegenen die niet in de gelegenheid zijn beide dagen aanwezig te zijn toch kunnen deelnemen. En dit alles zal plaats vinden op 21 en 22 september 1985! Noteert u alvast deze data! Ook de plaats van het congres zal dit keer niet in Den Haag zijn, maar in Nieuwegein, dus midden in het land. We willen daarmee bereiken dat de BM-ers in de wat verder gelegen delen van het land minder behoeven te reizen. Verdere bijzonderheden vertellen wij u in de volgende nummers van de Vita Marina. Twee dingen willen wij echter al zo vlug mogelijk weten voor de verdere organisatie. Wie wil iets tentoonstellen? De vorige maal waren er vele deelnemers, waardoor een aantrekkelijke tentoonstelling is ontstaan. Dat moet toch weer mogelijk zijn. Meldt u zo spoedig mogelijk bij mevrouw P. Sloof, telefoon 070-258582, of schriftelijk Ridderspoorweg 254, 2565 AS Den Haag.

Het tweede punt is, dat wij ook graag in een zo vroeg mogelijk stadium willen weten, wie in Utrecht of naaste omgeving in staat is een of meer deelnemers onderdak te verlenen in de nacht van 21 op 22 september. Op deze manier willen we proberen de kosten voor velen zoveel mogelijk te beperken. Ook deze meldingen graag op korte

termijn bij Mevrouw Sloof (adres en telefoonnummer zie hiervoor).

Het bestuur

BIJDRAGE 1985

Graag wil het bestuur de BM-ers, die op de oproep van de penningmeester om hun bijdrage 1985 over te maken, zo snel hebben gereageerd, hartelijk dank zeggen. Bijzonder erkentelijk is het bestuur dat velen hun bijdrage vrijwillig hebben verhoogd. Heel veel dank!

Natuurlijk zijn er ook BM-ers, die wegens drukke werkzaamheden of om andere redenen er nog niet toe gekomen zijn hun bijdrage over te maken. Vandaar nog even deze herinnering. U kent het recept: via de giro (als u de acceptgirokaart kwijt bent, het gironummer is 606100) en voor degenen die in het buitenland wonen, graag via de giro of door middel van een internationale postwissel. Uw snelle reactie verlicht het werk van de penningmeester. En daarvoor is hij u bijzonder dankbaar.

JAMMER.....

Helaas is door verschillende oorzaken de Vita Marina dit keer veel te laat. Hiervoor onze welgemeende excuses! Gelukkig is dit geen beletsel geweest de volgende nummers voor te bereiden, zodat we u kunnen verzekeren, dat de achterstand spoedig zal zijn ingelopen.

De redaktie.

LAAGWATER IN DE WEEKENDS

Hierbij treft u de tabellen van de laagwaterstanden voor de maanden maart (deels), april en mei aan. De zomertijd is verwerkt; u hoeft daarvoor geen extra berekeningen te maken. De tijden met een sterretje geven de dagen aan met de lagere waterstanden.

Voor de berekening van het laagwater van de andere kustplaatsen kunt u gebruik maken van het omrekenstaaltje. Gemiddelde tijdverschillen van laagwater: - = vroeger, + = later dan Harlingen, Hoek v Holland of Vlissingen in uren en minuten.

Gerekend van	Den Oever	- 1.53
HARLINGEN:	Holwerd	- 0.04
Delfzijl	+ 1.20	Kornwerder
Den Helder	- 3.15	zand
		- 0.56

Lauwersoog	- 1.04	Burghsluis	+ 0.24
Nes	- 0.50	Cadzand	- 0.22
Oude Schild	- 2.41	Colijnspl.	+ 0.30
Schiermonnikoog	- 0.59	Dintelsas	+ 1.47
Terschelling	- 1.46	Hansweert	+ 0.52
Vlieland	- 2.08	Kats	+ 0.48
haven		Kreekrak	+ 1.13
Gerekend van		Oostkapelle	- 0.14
HOEK VAN HOLLAND:		Prosperpolder(Antw.)	+ 1.42
Petten	+ 5.08	Rak Zuid	+ 1.49
Scheveningen	+ 2.56	Razernij	
IJmuiden	+ 3.40	polder	+ 1.09
Gerekend van		Stavenisse	+ 0.54
VLISSINGEN:		Steenbergse	
Antwerpen	+ 2.32	Sas	+ 1.43
Bath	+ 1.34	Terneuzen	+ 0.28
Bergen op Zoom	+ 1.10	Vlietepolder	+ 0.23
Breskens	- 0.02	Wemeldinge	+ 0.57
Bruinisse	+ 1.41	Westkapelle	- 0.18
		Zierikzee	+ 0.41

april 1985	HARLINGEN	april 1985	H.VAN HOLLAND	april 1985	VLISSINGEN
------------	-----------	------------	---------------	------------	------------

20 za	6.21	18.30*	20 za	9.09	21.14	20 za	9.40**	21.43*
21 zo	6.47	19.02*	21 zo	9.37	21.45	21 zo	10.08*	22.15*
27 za	9.56	22.49	27 za	1.12	14.07	27 za	1.23	13.40
28 zo	10.40	23.47	28 zo	2.16	15.35	28 zo	2.21	14.00

mei 1985	HARLINGEN	mei 1985	H.VAN HOLLAND	mei 1985	VLISSINGEN
----------	-----------	----------	---------------	----------	------------

4 za	5.38	17.54*	4 za	8.12	20.37	4 za	8.47**	21.09*
5 zo	6.20	18.43*	5 zo	8.50	21.11	5 zo	9.29**	21.52*
11 za	9.57	23.00	11 za	1.29	14.36	11 za	1.37	14.02
12 zo	10.59	----	12 zo	2.48	16.16	12 zo	2.53	15.22
18 za	5.15	17.24*	18 za	8.07	20.16	18 za	8.31*	20.45
19 zo	5.46	17.59	19 zo	8.36	20.45	19 zo	9.02*	21.18
25 za	9.05	21.52	25 za	12.31	----	25 za	12.40	----
26 zo	9.44	22.40	26 zo	13.41	----	26 zo	1.17	13.30

TENTOONSTELLING FOSSIELE SCHELLEN VAN ZEELAND

Tot half januari 1986 is in het Zeeuws Biologisch Museum, gevestigd in het Oranjerie kasteel Westhove aan de Duinvlietweg 6 te Oostkapelle een tentoonstelling te zien, gewijd aan de fossiele schelpen van Zeeland. De aanleiding daartoe is geweest de voltooiing van de 'Atlas fossiele schelpen', waarover laatstelijk is geschreven in de Vita Marina, literatuur 118. In een flink aantal vitrines wordt de bezoeker ingewijd in de geheimen van de fossielen. Onderwerpen als geologie door het tonen van een doorsnee van Zeeland, fossielen en fossilisatie, evolutie en vindplaatsen zijn op leerzame wijze uitgebeeld. Maar ook wordt aandacht besteed aan de biologie van de verschillende weekdierklassen door middel van wasmodellen en de literatuur. Kortom een expositie, die alleszins uitnodigt om eens beter kennis te maken

met de fossielen van de in dit opzicht bevoorrechte provincie Zeeland. De lange duur van de tentoonstelling biedt u daartoe alle gelegenheid.

Het museum is dagelijks van 10.00 tot 17.00 uur geopend. De toegangsprijs bedraagt f 1,50 voor volwassenen en f 0,75 voor kinderen en 65-plussers; met de museumkaart is de toegang gratis. Het museum is gelegen halverwege tussen Oostkapelle en Domburg; richtingborden geven aan waar u moet afslaan. En maakt u gebruik van het openbaar vervoer, neemt u dan voor het station Middelburg de bus naar Domburg, die op ongeveer 100 m van het museum een halte geeft.

CONUS GLORIAMARIS

Het artikel in dit nummer over *Conus gloriamaris* Chemnitz, 1777 bracht ons op het idee deze zeldzame soort eens te inventariseren. Graag willen wij weten hoeveel exemplaren van deze schelp er in Nederlandse collecties te vinden zijn. Bent u de gelukkige bezitter van een *Conus gloriamaris* laat ons dat dan even weten. Graag ook een berichtje als u iemand (of een instelling) kent die er een in haar of zijn verzameling heeft. Van belang is ook de vindplaats, de vangstdatum, enz. Wilt u daarom deze gegevens, voor zover bekend, vooral meesturen! Bij voldoende meldingen zult u het resultaat van deze inventarisatie in een van de volgende bijlagen kunnen lezen.

UIT DE VLOEDLIJN

Deze verwaarloosde rubriek over strandvondsten willen we weer wat nieuw leven in gaan blazen met uw hulp! We roepen daarom iedereen op om zijn strandvondsten weer bij ons te melden, graag met zoveel mogelijk gegevens over grootte, vindplaats, datum vondst, weersomstandigheden, enz., enz. Al zullen de molluskenvondsten wel in de meerderheid zijn, óók vondsten van andere diergroepen zijn uiteraard welkom.

Helpt u mee deze interessante rubriek te vullen?

ZOEKERTJES

G.J. Gulden, Leeuwendaal 34, 3273 XD Westmaas, tel. 01864-2330 zoekt contact met ander BM-ers om gezamenlijk te determineren en om te ruilen. Hij is speciaal geïnteresseerd in Europese mariene mollusken, zowel buikpotigen als tweekleppigen.

Wie neemt met hem contact op?

In verband met nog te plannen zoekreis naar de noordkust van Bretagne ontving ik graag gegevens van goede zoekplaatsen, musea e.d. Bij voorbaat dank voor reacties! H. van Oosteroom, Laan van de Iemenhees 162, 7823 JM Emmen, tel. 05910 - 28269.

Welke BM-er kan mij informatie geven over goede schelpenvindplaatsen in Z.- en O.-Engeland? Ronald Pouwer, van Kleffenslaan 29, 4334 HA Middelburg, tel. 01180 - 16030.

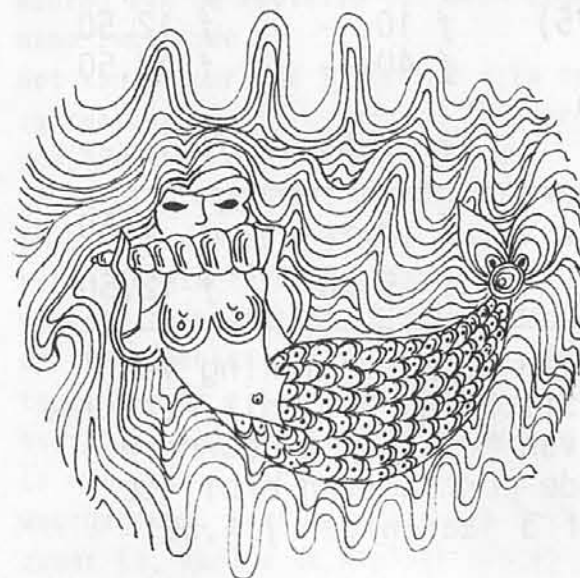
HET KAN VERKEREN

Een familie in Engeland erfde van een overgrootvader een schelpencollectie. De schelpen waren opgeborgen in een ladenkast en voorzien van koperen naamplaatjes. De nabestaanden vonden het maar zonde, dat die mooie schelpen zomaar in laadjes lagen. Zij dachten daarvoor een betere bestemming te hebben. De grote soorten werden gebruikt in een tuinvijver als decoratie tussen de goudvissen. Andere werden boven op een muur gemetseld. Het restant diende als speelgoed voor de kinderen. U kunt zich voorstellen hoe een verzamelaar, die jaren later de ravage aanschouwde, zich voelde. De speelgoedschelpen waren merendeels kapot, de schelpen in de vijver onvindbaar en die op de muur geheel gebleekt. Alleen enkele naamplaatjes gaven nog een laatste aanwijzing, dat overgrootvader een serieus verzamelaar was geweest en indertijd een wereldwijde collectie had aangelegd. En dan te bedenken, dat degenen die met hun erfdeel zo roekeloos waren omgesprongen, vreemd opkeken, toen zij hoorden, dat in de schelpen dieren hadden gewoond! (Pallidula, nr.1)

WAT MAG WAAR NIET?

Er zijn al stemmen, die zeggen dat het begin van het einde van schelpen verzamelen in zicht is. Deze sombere geluiden zijn gebaseerd op moeilijkheden die hier en daar in de weg worden gelegd. Australië heeft al een verbod

op de uitvoer van schelpen, ook al kan daarvan dispensatie worden verleend. Op overtreding van het verbod staat gevangenisstraf of een boete van A\$ 100.000,-. Ook Mexico, Saoedië Arabië en Oman schijnen beperkingen te kennen. Bovendien is op verschillende plaatsen in het Caribisch gebied, maar ook elders in de wereld het verzamelen van schelpen verboden. En wanneer men te grote aantallen schelpen in toeristenwinkels ziet liggen, vraagt men zich af, hoe lang de Filippijnen, nu nog in hoofdzaak de leverancier daarvan, dit zal blijven toestaan, ook al biedt het vissen van schelpen voor velen daar een broodwinning. Het is voor de verzamelaar van groot belang te weten waar wat wel en niet mag om moeilijkheden tijdens de vakantie te voorkomen. Daarom zal de redactie het op hoge prijs stellen, indien u gegevens over verboden en beperkingen doorgeeft. Dan kunnen wij anderen tijdig waarschuwen.

Tekening Wil van Dongen

TRIDACNA ALS DOOPVONT

Het is al weer een hele tijd geleden, dat in de Vita Marina is geschreven over de Iridacnidae en dat is vermeld dat deze schelpen nogal eens als doopvont worden gebruikt (varia maritima, 349). Met name is toen gedacht aan België. Daar zouden in kerken en kathedralen de reuzenmossels nog heden ten dage als doopvont dienst doen. We hebben daarover nimmer zekerheid gekregen. Integendeel, Erwin Schoemans heeft indertijd tevergeefs gezocht. Toen hij op een hobbybeurs de vraag stelde waar een kerk stond met een Tridacna-schelp als doopvont, werd hem verteld, dat in het dorpje St.-Idisbald aan de kust een kerkje zou staan, waar dit het geval was. Dit dorpje vond hij tussen Nieuwpoort en De Panne. Verder zoeken en vragen deed het spoor via de hoofdkerk leiden naar een klein en oud kerkje. Een oudere vrouw, gevraagd of zij iets van een doopvont wist, ging onmiddellijk voor de kerk in om de doopvont te tonen zo zeker was zij van het bestaan ervan. Het doopportaal was er nog, maar geen schelp. De pastoor beweerde dat zoiets niet in zijn kerk was, maar de koster beweerde, dat de schelp er wel moet zijn. Een ding werd wel aangetroffen en dat waren twee wijwatervaten in het deurportaal, die precies de vormen van een tridacnaschelp hebben. Maar de echte schelp is en blijft onvindbaar. Zou iemand die soms hebben meegenomen voor zijn verzameling?

AANBIEDING JAARGANGEN EN PUBLIKATIES VAN BM

jaargang	uitvoering	special	prijs
1975	kleur (deel)	Europese Pectinidae	f 20,--
1977	zwart/wit		f 20,--
1978	zwart/wit		f 20,--
1979	zwart/wit		f 20,--
1980	zwart/wit		f 20,--
1981	kleur	Strombidae (kompleet)	f 35,--
1982	kleur		f 30,--
1983	kleur		f 30,--
1984	kleur		f 30,--

Tijdelijke aanbieding voor nieuwe leden

De jaren 1975, 1977 t/m 1980	normaal f 100,--	nu f 75,--
De jaren 1982, 1983 en 1984	normaal f 90,--	nu f 75,--
De jaren 1975, 1977 t/m 1984	normaal f 225,--	nu f 170,--

Marienbiologische publikaties afgehaald per post
(overdrukken uit de tussen haakjes genoemde jaargangen)

1. Suggesties voor een smaakvol verzorgde collectie (1971-1972)	f 2,50	f 4,--
2. De Europese Pectinidae (1975)	f 10,--	f 12,50
3. Strombidae (1981)	f 40,--	f 42,50
4. De fossiele Brachiopoda van Z.W. Nederland (1983-1984)	f 7,50	f 10,--
Blauwe opbergband	f 5,--	f 9,50
Set nieuwe tabkaarten	f 9,50	f 12,50

Bestellingen kunnen worden gedaan door overmaking van het bedrag op giro 606100 van Stichting Biologia Maritima te Den Haag, onder vermelding van het door u gewenste. Voor losse jaargangen gelieve de portokosten erbij te tellen: 1 jaargang f 2,50; 2 of 3 jaargangen f 4,50; 4 of meer jaargangen f 7,50.

PERIODIEKEN EN FOTOKOPIEËN

Op het gebied van de zeebiologie bestaan vele tijdschriften en periodieken. Misschien hebt u naast de Vita Marina nog een abonnement op een andere uitgave, maar het is natuurlijk veel te kostbaar om op alle, veelal buitenlandse bladen geabonneerd te zijn. Daardoor weet u ook niet, of in een ander tijdschrift misschien een artikel is verschenen, waarin u bijzonder geïnteresseerd bent of dat nu juist op uw specifieke verzamelgebied ligt. Hoewel ook niet alle, krijgt de redactie vele periodieken onder ogen. Dit biedt een goede gelegenheid om u op de hoogte te brengen van hetgeen er op het gebied van de zeebiologie verschijnt. Dit willen wij doen door voortaan in de Vita melding te maken van de verschillende op de redaktietafel belande tijdschriften en de daarin opgenomen artikelen, voor zover naar de mening van de redactie van meer algemene interesse. Het kan natuurlijk zijn, dat u in deze rubriek kennis neemt van het verschijnen van een artikel, dat u graag wilt bezitten. Ook daarbij kan BM behulpzaam zijn en wel door u de mogelijkheid te bieden daarvan fotokopieën te bestellen. U dient daarbij wel te bedenken, dat eventuele illustraties niet altijd even goed zullen overkomen; kleurafbeeldingen zullen in het geheel niet kunnen worden weergegeven. Maar als dat geen bezwaar is, kunt u de kopieën bestellen door het verschuldigde bedrag over te maken op postrekening 606100

ten name van Stichting Biologia Maritima te Den Haag, uiteraard met duidelijke vermelding van hetgeen u wilt hebben. De kosten bedragen f1,50 wanneer u niet meer dan 2 kopieën wenst; wilt u meer kopieën, dan bedragen de kosten f0,40 per kopie met een minimum van f 3,-. De portokosten zijn daarin dan begrepen. Bij elk artikel zal het aantal pagina's worden vermeld. Dat is dan tevens het aantal kopieën, zodat u zelf gemakkelijk kunt uitrekenen, welk bedrag u moet overmaken.

Wij hopen u met deze service nog beter bij uw hobby te kunnen bijstaan. Hieronder volgt de eerste opgave.

Grondboor en Hamer jrg. 38(6):

G. Houtman: Fossielen zoeken op de dijken van Noord-Holland (11 pp); R.J. Kok: Een sponzenparadijs (5 pp) (betreft een gebied ten zuiden van Tours, Frankrijk).

Informativo Soc. Brasileira de Malacologia nr. 39: Osmar Domaneschi & Licia Penne-Neme: Ovulideos Brasileiros (4 pp); nr. 40: Osmar Domaneschi: Miideos Brasileiros (4 pp) (beide artikelen in de Spaanse taal). Hawaiian Shell News vol. XXXIII (1): Mike Fainzilber: The decline of *Conus milneedwardsi* (1 p); W.R. Liltved: Development and variability in the Cape *Cypraea* complex (1 p) (betreft *Cypraea algoensis*).

Het Zee-aquarium jrg. 35(2):

R.M.L. Ates & J.A. Schakenbos: Heremietkreeften uit de Middellandse Zee/3 (4 pp); M. Coppens: Een kroost zeenaalden in het aquarium (2 pp).

De Strandvlo jrg. 4(4): J. Laporte: Enkele bedenkingen i.v.m. waarnemingen van *Diogenes pugilator* te Nieuwpoort (9 pp); R. Vanwalleghem: Wat is de juiste naam van onze "glanzende tepelhoren" of voer voor puzzelaars (5 pp).

Waddenbulletin jrg. 20(1): Hemmo Veenstra: Zandkorrels en kokerwormen (2 pp).

Gloria Maris vol. 24(1): R. Pickery: *Crassostrea gigas* en *Crassostrea angulata* (8 pp); vol. 24(2): Herman Glibert: Het biotoop: de kust (6 pp).

Mededelingen Werkgroep Tertiaire en Kwartaire Geologie vol. 21(4):

M.C. Cadée & A.W. Janssen: *Gliberturricula verwoeneni* gen. et sp. nov. (Mollusca, Gastropoda, Turridae) a common species from Rupelian deposits in Belgium and Poland (13 pp); M. van den Bosch: Oligocene to recent Cetorhinidae (Vertebrata, Basking Sharks): problematical finds of teeth, dermal scales and gill-rakers (26 pp).

Club Conchylia Informatie jrg. XVII (1): Helmut Hirt: Muscheldarmkrebse (5 pp) (betreft geslacht *Mytilicola*); Warum findet man heute Schalen von *Venerupis senescens*, einer ausgestorbenen Muschelart der Eem-zeit, an Stranden der Nordsee? Antwoorden van Helmut Hirt & Gert Lindner (13 pp); Ulf Erdmann: Einführung in die Cypraeen-Terminologie I (4 pp); Ulf Erdmann: *Cypraea (Arabica) grayana* Schilder, 1930, einen interessante Art aus dem *Cypraea arabica*-Komplex (5 pp).

LANDELIJKE KONTAKTEN

Zoals in de vorige bijlage te lezen was, is er een Olividae werkgroep van start gegaan. Er bestaat de mogelijkheid om het proefnummer van het contactblad *Porphyria* van deze werkgroep toegestuurd te krijgen. Dit blad gaat 3-maandelijks verschijnen, is op A4 formaat, en telt deze eerste keer 8 pagina's. Het ligt in de bedoeling het formaat naar A5 terug te brengen, en het aantal pagina's tot 24 uit te breiden. Een eigen bijdrage van f 10,- per jaar wordt zeer op prijs gesteld; dit is echter geheel op basis van vrijwilligheid. Inlichtingen zijn te verkrijgen bij Ron Voskuil (voor adres: zie onder).

CYPRAEIDAE - F. van der Vlag, Vlagweddestr. 11, 9545 TA Boertange, 05993-54330

MURICIDAE - Rob Walburg, Pieter Langendijkstr. 66, 2533 TL Den Haag, 070-891932

NOORDZEE - Jeroen Goud, Voorplecht 104, 1186 WS Amstelveen, 020-437247

OLIVIDAE - Ron Voskuil, Houthaak 2^b, 2611 LE Delft 015-132590

PECTINIDAE - Henk Dijkstra, Gravinneweg 12, 8604 CA Sneek 05150-15062

STROMBIDAE - Gijs Kronenberg, Havenstraat 7, 5611 VE Eindhoven 040-122819

VENERIDAE - Frank Sloof, Ridder-spoorweg 254, 2565 AS Den Haag, 070-258582

XENOPHORIDAE - Gijs Kronenberg

ZEEBIOLOGISCH MUSEUM

Dr. Lelykade 39 2583 CL Den Haag Tel 070 - 50 25 28 Giro 624400

2^e Biologische studiereis naar Bretagne

Het succes van onze eerste biologische studie- en verzamelreis naar het onvolprezen Bretagne in 1983, alsmede het enthousiasme van de deelnemers, hebben ons doen besluiten een tweede reis te organiseren.

Dit jaar en wel van 12 t/m 19 september organiseert het Zeebiologisch Museum voor haar Vrienden en andere zeebiologische geïnteresseerden een geheel verzorgde reis naar Bretagne. Deze keer hebben wij een luxe toerwagen met chauffeur tot onze beschikking. Niet alleen voor de heen- en terugreis, maar ook tijdens de excursies in Bretagne.

Toch willen wij het aantal deelnemers zo rond de 20-22 personen houden, hetgeen erg prettig is. De groepjes tijdens de excursies zijn dan niet te groot, hetgeen de uitleg door de excursieleiders alsmede het zelfverzamen ten goede komt.

Ook nu weer gaan ervaren Bretagnebiologen mee, die u over alles het naadje van de kous kunnen vertellen en u naar die plekjes brengen, welke het rijkst aan zeedieren zijn en waar u naar hartelust zelf kunt verzamelen.

Voor de deelnemers aan de vorige reis ging een wereld van ongekend natuurgenot open. Ook nu weer zullen de

deelnemers de pracht van het landschap, de ruige romantische kusten, de stille baaien, maar bovenal de rijke flora en fauna beleven.

Want dat is het: Bretagne moet u beleven!

De reis biedt u een afwisselend programma, samengesteld uit excursies, toeristische uitstapjes maar ook visserijtjes in de baai van Dinard (waar nog zeegrasvelden te vinden zijn).

Instructieve lezinkjes - verlucht met dia's - worden 's avonds of tijdens de hoogwatertijden gehouden, om de deelnemers goed voor te bereiden op wat de volgende dag komen gaat.

Er is natuurlijk ook volop gelegenheid om zelf te verzamelen voor eigen collectie. Gezamenlijk worden de vondsten op naam gebracht.

De kosten voor deze reis bedragen all-in f 875,- p.p.: leuk meegenomen: de deelnemersprijs is lager dan de eerste keer!

Snel toehappen is aan te raden, gezien de te verwachten belangstelling en het kleine aantal personen, dat kan deelnemen. Bel of schrijf ons even. U ontvangt dan een inlichtingenfolder en inschrijfformulier.

Ook uw introducées zijn hartelijk welkom. Gaat u mee? Het wordt de reis van uw leven.

Uw reis leider Bob Entrop

Aanbiedingslijst 9

Bestellingen die ons voor 8 mei as bereiken genieten 10 % korting. De bestellingen worden onder rembours uitgevoerd. Wij leveren alle schelpen met een etiket met alle gegevens.

MURICIDAE	274	<i>Chicoreus crocatus</i> (Reeve)	42 mm	f 450,-
	275	<i>Chicoreus laciniatus</i> (Sowerby)	v.a. 45 mm	f 27,50 35,-
	276	<i>Chicoreus artemis</i> Radwin & D'Attilio	40 mm	f 30,- 35,-
	277	<i>Pterynotus acanthopterus</i> (Lamarck)	75 mm	f 95,-
	278	<i>Pterynotus pellucidus</i> (Reeve)	v.a. 35 mm	f 20,- 35,-
	279	<i>Chicoreus penchinati</i> (Crosse)	v.a. 30 mm	f 10,- 15,-
CONIDAE	280	<i>Conus lentiginosus</i> Reeve	30-35 mm	f 25,- 30,-
	281	<i>Conus mucronatus</i> Reeve	40 mm	f 25,-
	282	<i>Conus aculeiformis</i> Reeve	23-26 mm	f 30,- 35,-
	283	<i>Conus stigmaticus</i> A.Adams	41 mm	f 25,-
	284	<i>Conus characteristicus</i> Fischer	50 mm	f 12,50
	285	<i>Conus lemniscatus</i> Reeve	34-37 mm	f 85,- 95,-
PECTINIDAE	286	<i>Argopecten solidulus</i> (Reeve)	30 mm	f 15,-
	287	<i>Decopecten anguineus</i> Finlay	30 mm	f 25,-
VOLUTIDAE	288	<i>Aulica rutila</i> (Broderip)	73 mm	f 27,50
	289	<i>Mesericusa sowerbyi</i> (Kiener)	120 mm	f 25,- 30,-
	290	<i>Voluta nivosa</i> forma <i>oblita</i> (Smith)	45 mm	f 12,50
	291	<i>Voluta praetexta</i> (Reeve)	45 mm	f 50,-
	292	<i>Voluta barnesii</i> (Gray)	30 mm	f 25,-
CYPRAEIDAE	293	<i>Cypraea testudinaria</i> L.	100 mm	f 20,-
	294	<i>Cypraea argus</i> L.	65 mm	f 12,50
	295	<i>Cypraea teulerei</i> Cazanavelle	45 mm	f 35,- 45,-
	296	<i>Cypraea pulchella</i> Swainson	35 mm	f 25,-
	297	<i>Cypraea saulae</i> Gaskoin	20-23 mm	f 65,- 75,-
	298	<i>Cypraea achatidea</i> Sowerby	40 mm	f 150,- 175,-
	299	<i>Cypraea ventriculus</i> Lamarck	45-50 mm	f 40,- 50,-
FASCIOLA-	300	<i>Pseudolathyrus discrepans</i> Kuroda & Habe	80 mm	f 50,-
RIIDAE	301	<i>Fasciolaria hunteria</i> (Perry)	v.a. 60 mm	f 5,- 7,50
MYTILIDAE	302	<i>Musculus japonica</i> (Dunker)	30 mm	f 8,50
ANOMIIDAE	303	<i>Placuna placenta</i> (L.)	95 mm	f 8,50
SPONDYLIDAE	304	<i>Spondylus varius</i> (Sowerby)	div.afm	f 20,- 30,-
	305	<i>Spondylus coccineus</i> Lamarck	div. afm	f 15,- 17,50
	306	<i>Spondylus versicolor</i> Schreibers	div. afm	f 7,50
CHAMIDAE	307	<i>Chama lazarus</i> L.	div. afm	f 7,50 15,-
	308	<i>Chama divaricata</i> (Reeve)	div. afm	f 5,- 7,50
	309	<i>Chama macerophylla</i> (Gmelin)	div. afm	f 15,-